

csenek biztos megoldások, sőt még biztos diagnózisok sem. Láthatjuk, hogy Greenspan, akit rendkívül alapos, óvatos elemzőként mutat be, nagyon sokat küszködik ezzel a helyzetek értékelésében, a kockázatok feltárásában és a megoldások kimunkálásában. A döntések súlya pedig nemritkán félelmetesen nagy, hiszen a pénz- és tőkepiac működésén keresztül alapvetően befolyásolhatják a gazdaság állapotát, teljesítményének alakulását, és a polgárok életviszonyait, a nemzetközi gazdaság áttételein keresztül pedig az egész világ sorsát.

Greenspannak ugyanakkor sem joga, sem formális hatalma nincs arra, hogy egymaga döntsön. Ezt a helyzetet a magas politika is igyekszik a maga javára kihasználni. Ebből módfelett érdekes hatalmi játszmák következnek – amint azt Woodward számos példával elénk tárja. Greenspan láthatóan nagymestere a hatalomgyakorlás művészetének, abból a fajtából, aki a frontális támadásnál jobban kedveli a meggyőzés, szükség szerint a dzsungelharc, a bekerítés, a törvetés alkalmazását. Woodward vázlatos elbeszéléseiből Shakespeare tollára méltó manőverek sejlenek fel.

Különösen tanulságos, ahogyan Greenspan és a FED igazgatótanácsa döntéseik üzenetértékét kezelik. Nemegyszer azért változtatnak a kamaton, hogy ezzel megüzenjék a gazdaságnak: a FED őrködik a posztján és cselekszik. A kamatdöntéseket emellett hathatós kommunikációs eszközként használják arra is, hogy olyan várakozásokat keltsenek a piacon, amelyek a gazdasági folyamatokat a kívánt irányba terelik.

Amúgy Greenspan, az ember, szintúgy nem hétköznapi jelenség. Hetvenéves korában rászánta magát, hogy tizenkét évi együttélés után feleségül kérje nála húsz évvel

fiatalabb partnerét. Előtte már kétszer is megtette ezt, de szokásához híven olyan homályosan és óvatosan fogalmazott, hogy barátnője egyik alkalommal sem tudta biztosan, vajon tényleg megkérte-e a kezét vagy nem. Az itt leírt történések tanúsága szerint többnyire ezzel a körülményes óvatossággal vezeti a világ egyik legnagyobb hatalmú testületét, a FED-et is – ez azonban nem akadályozza abban, hogy kőkeményen törjön a célja felé, legyen az az USA gazdasági állapotának javítása, a fenyegető problémák elhárítása, vagy a saját helyzetének szilárdítása.

Osman Péter

Dr. Huszti Ernő – Dr. Lentner Csaba – Seregdi László – Tarpataki János

Bankszabályozás

Sopron 2002

A közelmúltban megjelent egy új szakkönyv a magyar és a nemzetközi pénzügyi rendszer szabályozási környezetéről a Nyugat-Magyarországi Egyetemen működő Pénzügytan-Számvitel-Statistika Intézet oktatói és külső státusú előadói tollából. A Bank-szabályozás címet viselő kötet közérthető módon mutatja be a pénzügyi szektor működésének törvényi és intézményi alapjait, a magyar pénzügyi szektor utóbbi években bekövetkezett változásait és az elkövetkező esztendőket teendőit, illetve várható fejleményeit.

A pénzügyi kérdések iránt érdeklődőkön és a pénzügyi szektorban dolgozó szakembereken túl a külpiacokkal kapcsolatban levő kis- és középvállalkozások, a bankok és biztosítók egyszerű ügyfelei, a boltokban külföldi árukat vásárló állampolgárok, azaz szinte

az egész magyar társadalom érzekkelhetze az utóbbi két esztendőben, hogy jelentős változáson ment keresztül a magyar pénzügyi rendszer és szabályozási környezet. Elég csak az árfolyamsáv tavaly májusi kiszélesítésének a kivitel versenyképességére és a behozatal árszintjére gyakorolt hatására, vagy a pénzmosás elleni harc okán megváltoztatott betét-elhelyezési szabályokra gondolnunk, és máris láthatjuk, hogy a módosítások az állampolgárok mindennapjait sem hagyták érintetlenül. A pénzügyi rendszer legfrissebb változásainak figyelembe vételével készült a Nyugat-Magyarországi Egyetem Pénzügy – Számvitel – Statistika Intézetének oktatói által jegyzett Bankszabályozás című egyetemi tankönyv, amely közérthetőségén túl épp aktualitásával emelkedik ki a hasonló témában írott szakkönyvek sorából.

A bankszektor kialakulását és magyarországi fejlődését főbb szakaszait, illetve a bankszabályozás pénzügyi háttérét is megvilágító szerzők logikus sorrendben és érthetően mutatják be az érdeklődőknek a bankok és egyéb pénzügyi intézmények szabályozási környezetét. Ennek megfelelően a kötet a nemzetközi pénzügyi intézmények prezentálásával indul, részletesen bemutatva a Magyarországgal is szoros kapcsolatokat ápoló, több mint ötven éves múltra visszatekintő és jelenleg is a viták középpontjában álló Nemzetközi Valutaalap, illetve a Világbankcsoport megalakulását, szerepét és működését. A szerzők hazánk piaczgazdasági átalakulásának finanszírozásában úttörő szerepet vállaló európai intézményekről – azaz az EBRD-ről és az EIB-ről – sem feledkeztek meg, és a jegybankok jegybankjának tartott, de számos szakkönyvben méltatlanul elhanya-

golt BIS működési szabályaival és tevékenységi körével is megismerkedhetnek az érdeklődők. Az Európai Unió kapujában álló Magyarország pénzügyi szakemberei és érdeklődő újságolvasói számára is kiemelkedő fontossággal bír a még nemzetközi, de reményeink szerint hamarosan „kvázi-belföldi” intézménnyé váló Európai Központi Bank, amely szintén részletes bemutatásra kerül a kötetben.

Magyarország EU-tagsága a magyar pénzügyi szektor számára az egységes európai szabályozás átvételének kötelezettségét jelenti, így különösen hasznos az EU irányelveivel és szabályaival való mihamarabbi megismerkedés. A kötet a jelenlegi magyar szabályozást is részletesen ismerteti, külön kitérve a hitelintézetek, a tőkepiacok és a jelzáloghitelezés szabályozására, illetve az EU direktívaival való összhangra és a még hátralevő feladatokra.

A pénzügyi tevékenységek világszerte tapasztalható összefonódása Magyarországon sem maradt el, így 2000 áprilisa óta az addig megosztott felügyeleti rendszert egységes egészebe foglalták a törvényhozók. Az így létrejött Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a magyar pénzügyi szféra tán legfontosabb aktorává lépett elő, a bankok, biztosítók, nyugdíjpénztárak és egyéb pénzügyi intézmények mindennapi életének elsődleges alakítójává vált. A Bankszabályozás című kötet indokoltan szán egy külön fejezetet a PSZÁF tevékenységének, illetve a vele kapcsolatosan várható változások bemutatására.

Minden kétséget kizáróan Magyarországon is a gazdaságpolitika egyik legfontosabb intézménye a monetáris irányítást végző jegybank. A szerzők részletesen bemu-

tatják a világ többi központi bankjához hasonlóan speciális környezetben tevékenykedő Magyar Nemzeti Bank (MNB) történetét, monetáris politikáját és szabályozási tevékenységét. A kötet egyik nagy előnye, hogy az MNB-ről szóló fejezet nagy teret szentel a monetáris politikában az utóbbi években lezajlott változásoknak, ezáltal a múlt tanulságos tanulmányozása helyett a jelenlegi szabályozás és gyakorlat kerül előtérbe. A szerzők bemutatják a ma is a politikai és szakértői viták keretében álló sávszélesítés makrogazdasági – inflációs és versenyképességi – hatásait, a devizaliberalizációt és jegybank előtt álló, az euró minél gyorsabb bevezetését lehetővé tevő feladatokat.

A magyar pénzügyi rendszer szabályozási környezetében legutóbb a tavaly szeptemberben elkövetett terrorcselekmények és a nemzetközi terrorizmus előtérbe kerülése miatt politikai tartalommal telítődött pénzmosás elleni küzdelem idézett elő jelentős változásokat. A bűncselekményekből származó pénz bankrendszerbe vitelének megakadályozása számos, a mindennapi életben is érezhető bankszabályozási és hatósági intézkedést igényelt, amelyeket szintén sorra vesznek a kötet szerzői. A kötet a magyar bankrendszer XXI. századi kihívásait és várható változásait is bemutatja.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem oktatóinak sikerült a szabályozás bonyolult jogi nyelvezetét mindenki számára érthetővé tenni, a sokszor nehezen követhető jogászai megfogalmazást lényegretörően, egyszerűen, de ugyanakkor precízen összefoglalni.

A könyv tartalmának minőségét a könyv szerzői – a Nyugat-Magyarországi Egyetem Pénzügytan-

Számvitel-Statiztika Intézetének oktatói és külső státusú előadói, azaz Dr. Huszti Ernő professzor, Dr. Lentner Csaba intézetigazgató, Seregdi László, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének főosztályvezetője és Tarpataki János, a Magyar Államkincstár volt főosztályvezetője – fémjelzik, akiknek korábbi elméleti és gyakorlati tevékenysége komoly szakmai elismerést és sikereket hozott. A közel 450 oldalas „Bankszabályozás” című könyv szakkönyvként, illetve egyetemi tankönyvként egyaránt ajánlható, és a bankszakma iránt érdeklődők is hasznosan forgathatják, hiszen változó világunkban – mint a könyv szerkesztője fogalmaz – „...mások lettek a pénz- és tőkepiaci működési feltételek, mások lettek maguk a pénzügyi folyamatok is, – megváltozott a bank- és tőkepiaci szabályozás, és a jegybanki előírások is módosultak az elmúlt években”.

Kolozsi Pál Péter

NYIKOS László

KÖZPÉNZEK ELLENŐRZÉSE

I–II.

Perfekt Gazdasági Tanácsadó és Oktató Rt., Budapest, 2002

Az adófizetőnek, az állampolgárnak törvényes joga annak ismerete, hogy mi történik a pénzével, a közpénzekkel gazdálkodóknak pedig alkotmányos kötelessége tevékenységéről beszámolnia. Magyarországon napjainkban sokat foglalkoznak a közvagyonnal – az adófizetők pénzével – való gazdálkodás kérdéseivel, a pazarlások és a visszaélések megszüntetésével. Ha-